

DANA HLAVATÁ

**VŠETKO^v JE
ZABUD
NUTE**

MARENČIN PT

VŠETKO JE
ZABUD
NUTE

DANA HLAVATÁ
V
VŠETKO
ZABUDNUTÉ

6 životných príbehov podľa skutočnosti

MARENČIN PT

© Dana Hlavatá, 2017

Slovak edition © Marenčin PT, spol. s r. o.

Jelenia 6, SK-811 05 Bratislava

www.marencin.sk marencin@marencin.sk

Cover & layout © Marenčin Media

Jazyková úprava Ria Jesenská

669. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-976-4 (viaz.)

ISBN 978-80-8114-978-8 (ePub)

ISBN 978-80-8114-977-1 (PDF)

*Venované vzácnemu človeku, ktorého si
nesmierne vážim a ktorý mi bol vždy oporou.*

ERIKE KLEMENTOVEJ

KYSLÉ UHORKY

Martina sedela na múriku a bezmyšlienkovite hojdala spiaceho Matúša v kočiку. Opantaná myšlienkami na to, čo sa pred pár chvíľami odohralo za dverami bytu, nepostrehla, ako ju pozoruje žena, ktorá sa hrala na pieskovisku s azda štvorročným chlapčekom. Čupela pri ňom a spolu stavali pieskové hrady, aby ich chlapča jeden po druhom rúcalo drobnými rúčkami.

– Hraj sa chvíľu sám, dobre, Stanko? Babinka je hneď pri tebe. Len sa trošku vystriem.

Žena vo veku Martininej mamy podišla k múriku. Až keď padol na Martinu jej tieň, prestala hojdať kočiку a urobila si striešku z dlane, aby sa pozrela na ženu.

– Môžem vám nejako pomôcť? – spýtala sa staršia žena.

Martinu prekvapilo, že jej položila zdanlivo nepochopiteľnú otázku. Z dvoch dôvodov. Prečo niekoho cudzieho ona zaujíma a ako by jej mohla pomôcť, keď to sama nedokáže? Neodvetila.

- Plakali ste, - nástojila žena a prestúpila z nohy na nohu, - možno ste si to neuvedomili, ale slzy vám padali dolu tvárou.

Obzrela sa za vnukom, ktorý tentoraz nerúcal, ale budoval. Staval pieskové hrady a rátal ich na prštekoch. Martina si napochytre utrela slzy, ani si neuvedomujúc, že jej zmáčali tvár. Potiahla nosom a chabo sa pousmiala.

- Nie, ďakujem, to je v poriadku, - nahla sa do kočíka, kde spokojne odfukoval jej osemmesačný Matúš. Žene dala najavo, že nestojí o jej spoločnosť. Odistila brzdu kočíka a letmo na ňu pozrela.
- Prepáčte, už musím ísť.

Staršia žena sa chvíľu pozerala za odchádzajúcou Martinou a akomak nadvihla ramená. Podišla k pieskovisku a kým sa zohla k vnukovi, ešte raz zaletela pohľadom k mladej žene, ktorá mala starosti, no nechcela nimi nikoho zaťažovať. Myšlienky jej však križovali hlavu a vynárala sa minulosť, ktorá sa týkala len jej a jej manžela. Kristína. Martina sa s Kristiánom zobrali krátko pred narodením syna. Mama, dnes už babka Hedviga, jej povedala, že ak sa rozhodla nechať si dieťa, mala by mu dať aj meno. Mala na mysli otcovo meno. A nielen to.

- Dieťa má mať oboch rodičov. Vieš, že mne sa Kristián nepáči, ale ja s ním žiť nebudem. Je to tvoje rozhodnutie. Od prvého okamihu, a ty to

dobre vieš, som z neho nadšená nebola. Hovorím ti to otvorene, aby neskôr nevznikli nejaké nedorozumenia. Nedala si si povedať, ale teraz, keď si tehotná, ti zase hovorím, že dieťa potrebuje rodičov. Oboch.

- Mami, svojím postojom mi veľmi nepomáhaš, povedala vtedy sklamaná Martina. V duchu si pomyslela, že od mamy nemohla nič iné čakať. Predstavovala si, že sa dá dohromady s niekým úplne iným, kto sa čo i len trochu priblíži jej predstavám o dokonalom zaťovi. Kristián to rozhodne nebol.

- Urob ako myslíš, Martinka, ale potom mi nechod' plakať na plece. Vieš, že ti rada pomôžem so všetkým na svete, ale do vášho vzťahu sa ja montovať nebudem.

- Aj ty si bola na mňa sama. A zvládla si to, vychrstla na ňu. Hedviga sa začudovane pozrela na svoju o hlavu vyššiu Martinu.

- Chceš povedať, že ti niečo chýbalo? Že som ti nedala všetko? Že som sa pre teba dosť neobetovala?

Martina neodvetila. Nedala si mi otca, pomyslela si v duchu, ale nahlas nevyslovila jediné písmenko.

Martina vypudila z hlavy myšlienky na matku a preniesla sa opäť do malého bytu, v ktorom žila s Kristiánom. Hádky s manželom sa po narodení

syna Matúša vyostřili. Peniaze. Stále to bolo o tom istom. O peniazoch, ktoré chýbali, ktoré neboli. Snažila sa nemyslieť, vyhodiť si z hlavy, čo prežila, no nedalo sa. Kráčala ulicou, tlačiac pred sebou kočík, a myslela len na to, čo sa stalo zhruba pred hodinou, keď zutekala z domu. Nemala v úmysle ísť s malým na prechádzku, ale potrebovala si prečistiť hlavu. Pôvodne sa chystala posadiť sa k počítaču a prepisovať diplomovku, no vedela, že by sa nedokázala sústrediť na text. Brala si fušky, aby si prilepšili. Kristín mal ísť s Matúšom von. Slúbil jej to, no keď sa mal zodvihnúť z kresla, zatvoril oči a ruky si položil na operadlo. Dlhé nohy natiahol pred seba.

- Som unavený, čo keby si išla s ním ty? Je na teba zvyknutý.

- Z čoho si unavený? Nerobíš, len sa vyvaľuješ alebo sa flákaš po večeroch. Kristián, prosím ťa,

- Martina sa triasla od zlosti.

- Tebe človek ani nemôže povedať, že sa zle cíti, že radšej zostane doma. Hneď zo mňa urobíš povalača. A robotu si hľadám!

- Kristián... ale ty si povalač, - slová kúscovala, povedala ich pomaly, ale zreteľne. Vedela, že to nemá robiť, ale inak sa nedalo.

- Si odporná, otravná ženská, vieš o tom? Myslel som si, že si iná ako ostatné. Nemal som si ťa brať, - prevalil sa na druhý bok, aby jej uká-

zal chrbát. Martina zaškrípala zubami a v duchu rátala do desať.

Z detskej izby začula mrnkanie Matúša. Vošla do izby, vzala dieťa do náručia, aby ho obliekla a uložila do kočíka. Zaumienila si, že nebude viac do Kristiána rýpať. Možno sa naozaj snaží zohnať si robotu a nielen natrčatť dlane u svojich rodičov, ktorí si myslia, že náročnou je Martina. Že to jej sa máli, že chce z ich syna kožu zodrať. Nepripustili, že by Kristián v niečom pochybil. A že momentálne je bez roboty? Nevídali, koľkí mladí ľudia sú dnes bez práce? On nepatrí k tým, ktorí si ju nezháňajú. Vari môže za to, že v podnikoch sú prestarnutí zamestnanci? Že pracujú na plný úväzok dôchodcovia, ktorí zaberajú miesta mladým? Nevesta to nechápe. Martina vôbec ničomu nerozumie, hovorili si. Martina sa so svokrovcami často nepohodla. Názor na ich syna mala iný. Vedela, že Kristián je výbušný, že má priečnu povahu a akoby z princípu chce byť stále v opozícii. Práve pre jeho nekompromisnosť a otvorenosť, s akou prezentoval často nezdravé názory, prišiel už druhý raz o robotu. V autoservise s ním nemal šéf zľutovanie. Vyhodil ho po tom, ako ho po druhý raz napomenul pre hrubé správanie sa k zákazníkovi. Kristián sem-tam urobil nejakú fušku, ale o stále zamestnanie sa nesnažil. Lepšie mu vyhovovalo vylihovať doma a nadávať na systém. Na

to, že v tejto krajine sa nedá žiť. Vyhrážal sa, že raz odtiaľto aj tak odíde. Martina sa nebála jeho vyhrážok. Bála sa samoty. Toho, že na Matúša bude rovnako sama, ako bola na ňu sama jej matka. Slobodná matka. Ale ona je vydatá. Ona má muža a musí si ho udržať za každú cenu. Aj keď sa s ním občas nedá. Nepije, nefajčí, ale má názory ako koza bobky, spomenula si na slová svojej kamarátky, ktorá Kristiána poznala od detstva a ktorá ich dala dohromady. Možno to bola chyba. Omyl. Ale načo sa nad tým zamýšľať, keď majú spolu dieťa. A dieťa, ako povedala mama, hoci to sama potierala, má mať oboch rodičov. S mamou je to tiež ťažké, napadlo Martine a kým vošla do brány panelového domu, prikázala si, že sa s Kristiánom nepoháda, aj keby ju do nebies provokoval. Bude sa držať múdrych rád ešte múdrejších psychológov na partnerské vzťahy, že je lepšie nič neriešiť zahorúca, ale snažiť sa vcítiť do kože toho druhého. Martina sa snažila nielen v ten podvečer, ale aj na druhý deň ráno. Tých rán a večerov bolo nakoniec toľko, až to sama neustála.

. . .

Martina musela zostať so synom doma. Pracovala. Dostala príležitosť pracovať, no zatiaľ zmluvu na dobu neurčitú nezískala. No verila

si, že sa všetko na dobré začína obracať. Že to nejako sama zvládne. V práci však vynechávala až pričasto. Mama v tom čase, kedy mal Matúš štyri roky, ešte pracovala na plný úväzok. Do dôchodku jej zostávali tri roky. Nemohla si dovoliť, ísť do predčasného. Nemala naň nárok a bála sa, aby uživila samu seba a bola schopná platiť všetky šeky. Časté ochorenia syna Matúša stálo Martinu miesto.

- Viem, že to nemáte jednoduché, že ste osamelá matka s dieťaťom. Ale my tiež nie sme sociálny ústav.

- Nie som osamelá... mám syna Matúša, - nasrdene povedala územčistej žene s ryšavými vlasmi, ktoré mala zastrihnuté dorovna, vysoko nad čelom. Len čo to vyslovila, slová by rada vzala späť, ale už boli vyrieknuté.

- Nemyslela som to tak, - s ospravedlňujúcim úsmevom povedala jej nadriadená.

- Som rozvedená, - tíško povedala Martina a cítila sa pod psa. Vedela, čo ju čaká. Bude musieť prosiť, aby mali nad ňou, nad jej synom, zľutovanie, - otec môjho syna sa o malého nezaujíma, nepomáha mi a mám čo robiť, aby som z neho vyrazila výživné... Platí ho len ako mu napadne. Vlastne to robia za neho jeho rodičia. Niekedy som bez peňazí z ich strany celé týždne. Aj mesiace.

- Mali by ste ho udať na políciu, - povedala

nízka korpulentná žena, s prenikavo zelenými očami, a keď sa na ňu Martina pozrela, pochopila, že to myslí vážne.

- Až po troch mesiacoch... keby neplatil, môžem podať na neho trestné oznámenie. Až po troch mesiacoch. Ale to ja nechcem. Ja sa len chcem starať o svojho syna tak dobre, ako to dokážem. Ale ak stratím prácu... - Martina mala slzy na krajíčku. Hlas jej zlyhával. V hrdle jej vyschlo.

- A vaša mamička vám nemôže pomáhať?

Martina krátko pokrútila hlavou. Nebude predsa svojej nadriadenej vysvetľovať, že jej matka Hedviga síce vnuka Matúša miluje, no len po istú hranicu. Hedviga akoby si povedala, že ona si už svoje odrobila pri Martine. Ak jablko nepadlo ďaleko od stromu, musí sa Martina snažiť, aby sa životom nepretĺkala tak, ako ona.

- Ona ešte pracuje. A býva dosť unavená... nie je úplne zdravá.

- No vidíte, - žena vstala spoza stola, aby ho obišla a podala Martine ruku, - máte riešenie, - doložila, akoby nepočula, čo jej Martina práve povedala, - je mi ľúto, ale my vás tu dlhšie nemôžeme... - na jazyku mala slovo trpieť, ale nevyslovila ho. Martina vstala. Už vedela, že prehrala.

- Myslíte držať... Takže ma vyhadzujete.

- V skúšobnej dobe, - žena sa silene usmiala. Martina jej podávanú ruku odmietla, - určite si

časom, keď sa váš syn dostane z detských chorôb, nejakú prácu nájdete. A lepšiu, ako sme vám ponúkli my.

Martina bola zúfalá. Zostala bez prostriedkov. Keď vyzdvihla syna zo škôlky, chvíľu sa s ním ponevierala pomedzi domy. Snažila sa, aby Matúš nevidel, aká je matka zlomená, ako nevie, čo si počítať.

- Maminka, idem cikať, - povedalo chlapča a ukázalo na strom, - môžem tam?

Martina prikývla. Zastavila a čakala, kým syn zájde za strom a urobí, čo musí. Ale on sa zohol, zodvihol čosi zo zeme a chvíľu si to obzeral. Podupkal nohami, keď sa nástojčivo ozval jeho preplnený mechúr, a hodil to na zem. Keď sa vycikal, natiahol si nohavice a tú vec znovu zodvihol. Podišiel k mame a ona videla, že drží v ruke peňaženku.

- Aha, čo mám, maminka, - ukázal jej.

Zobrala mu ju z rúk a dychtivo ju otvorila. Od prekvapenia otvorila ústa. Priehradky peňaženky boli plné bankoviek. Napochytne ich nevedela ani zrátať. V prvej priehradke boli dve stoeurové a tri päťdesiateurové bankovky, v druhej tri desaťeurové a dve päťky. Martine sa zahmlilo pred očami. S toľkými peniazmi na čas určite vydrží. Srdce jej divo búchalo. Cítila ho až v hrdle. Ak sa nemýli, spolu je to necelých štyristo eur.

- Máme peniažky, však, maminka? Našli sme ich. Sú naše, - skonštatoval Matúš, dožadujúc sa, aby mu mama ukázala obsah peňaženky.

Ale ona si peňaženku strčila do kabelky a obzrela sa, či ju niekto nevidí. Napadlo jej, či ju ktosi nepozoruje. Spomenula si, ako to robili chalani na základnej škole, ako sa zabávali na tom, keď podhodili peňaženku na chodník a stojac za najbližším stromom, pozorovali rozradosteného nálezcu. Keď sa zohýnal po peňaženku, len potiahli nitkou, ktorá bola uviazaná jedným koncom na nej a druhý zvierali v prstoch. Ale nik sa ani z náprotivných okien domu nepozeral. Martina, len čo prišla domov, sľubiac Matúšovi, že mu za peniažky, ktoré našiel, kúpi to najväčšie auto na diaľkové ovládanie, si peniaze znovu prepočítala. Prezrela celú peňaženku a našla v nej doklady. Prudko vydýchla. Len čo peňaženka dostala konkrétnu podobu, len čo bolo jasné, že má svojho skutočného majiteľa, červík pochybnosti jej nahlodal myseľ. A kým Matúš odľukoval v detskej izbe, už vedela, čo urobí. Len čo vstal a dal si olovrant, jogurt s jahodami, obliekla ho a vydala sa na adresu človeka, ktorý stratil nielen peniaze, ale aj doklady. Keď zazvonila pri dverách s menom Boris Macko, cítila sa tak dobre, ako už dlho nie. Otvorila mu žena stredných rokov. Mala uplakané oči a bledú tvár.

- Syn našiel vašu peňaženku... s peniazmi aj dokladmi, - povedala Martina namiesto pozdravu a natrčila ruku k žene.

Tá prekvapením otvorila ústa. Peňaženku si z Martininých rúk nevzala, ale obrátila sa smerom do bytu.

- Boris, tomu neuveríš! Pod' rýchlo sem!

- Čo je? Čo... - muž nedopovedal, keď zbadal stáť vo dverách mladú ženu s chlapcom, ktorý sa jej skrýval za chrbtom a bol zjavne hanblivý. Martina mu podala peňaženku.

- Preboha, vy ste ju našli?! Ani neviete... - muž sa začal horúčkovo prehrabávať v peňaženke a s uľahčením prehltol slinu, ktorá mu uviazla v krku, - sme vám nesmierne vďační. Ste... - zodvihol pohľad k Martine a chytil ju za plece, - ste úžasné mladé stvorenie.

- Podťe dnu, nestojte vo dverách, prosím, - manželka Borisa Macka si utrela slzy a aj keď sa Martina bránila a Matúš sa ešte väčšmi držal jej sukne, napokon pozvanie do bytu Mackovcov prijala.

Posadili sa v obývačke. Zariadenie v byte bolo skromné, ale vkusné. Martina si obzerala izbu plnú kvetov a pomyslela si, že domáca pani musí byť dobrý človek. Nemýlila sa. Naznášala by malému Matúšovi celú chladničku, dala by mu všetko, na čo si ukázal. Martina ani nevedela

ako, ale ubehli takmer dve hodiny, keď jej domáci konečne dovolili vstať a odísť.

- Patrí vám prinajmenšom desaťpercentná odmena zo sumy... viete, tie peniaze sme vyzbierali pre nášho kolegu, ktorému zomrela manželka, aby sme mu trochu pomohli...

- A ty, ako vždy roztržitý, si ju vytratil, predpokladám, zo zadného vrecka nohavíc. Aspoň konečne prestaneš nosiť peňaženku tam, kde sa nemá, - usmievala sa domáci pani, ktorá sa márne snažila o káravý tón v hlase.

- Som naozaj šťastný, že sa to takto skončilo,
- Boris Macko zahrabol do peňaženky a vyložil bankovky na stôl.

- Mami, poďme domov, - ozval sa Matúš, ktorý bol dovtedy na kolenách na koberci a hral sa k autíčkom, ktoré pani Macková našla po svojich, dnes už dospelých, synoch. Chlapčiatko šiblo pohľadom po bankovkách a spýtavo sa pozrelo na mamu.

- Už ideme, Matúško, - povedala Martina synovi, pozrela sa na pána Macka a pokrútila hlavou. - Ďakujem, ale nezoberiem si od vás nič. Ste veľmi milí ľudia a ja som rada, že sme vám so synom mohli pomôcť.

- Prosím, povedzte, čo by vás potešilo, keď už nechcete peniaze.

- Nič, to je v poriadku. Pohostili ste nás a ja som rada, že som spoznala takých skvelých manželov.